

היכר מיוחד בדף בפני עצמו, שיהא ניכר בזה שלא שייך לשאר המגילה ורק חלוק, והוא הדין מהאי טעמא שצריך אותיות מיוחדות להיכר זאת, כיון שמפרש דשורש הדין שצריך דף מיוחד משום היכר, הוא הדין באותיות גדולות טפי, שאין לך היכר יותר מזה, ולכן שפיר תמה הגר"א זצ"ל שיי"א שורות בכל המגילה לא מועיל שצריך שנוי בעמוד זה דוקא.

ומעתה שפיר תמה הגר"א מנלן שצריך אותיות גדולות טפי דוקא, נימא שהשנוי רק שאריח ע"ג אריח ולבינה ע"ג לבינה וסגי בכך, וע"כ הכריח שבאמת סגי בכך, וכותב למעלה באותו דף כרגיל והעשרת בני המן כותב אריח ע"ג אריח ויוצא, וזהו מגילה כשרה ומהודרת לרבינו הגר"א זצ"ל, משא"כ ביי"א שיטות כל המגילה נראה שלשיטתו לא יצא להמחמירים, שמפרש שצריך לדידהו דוקא אותיות גדולות דניכרות, שצריך שנוי דניכר כפרשה בפני עצמה ובעמוד מיוחד כמ"ש.

ולפי זה הגר"א זצ"ל גופא סובר שאין צריך עמוד מיוחד, רק לכתוב אריח ע"ג אריח, ולפוסקים שצריך עמוד מיוחד דעתו שצריך אותיות גדולות דוקא, ועבדינו שפיר כ"א שורות או מ"ב ועשרת בני המן באותיות גדולות (רק יש ליוהר מאד לא לישאר חלק בין אות לאות למטה לכתוב שם כגודל האות שא"כ הוה סתומה) ואם כותב י"א שורות לדעת הגר"א זצ"ל אינו כמנהג המקובל רק לדעתו כה"ג נמי מותר לשיטתו.

אמנם בירושלים עיה"ק הרבה מדקדקין נוהגין שכל המגילה ביי"א שורות לצאת לכ"ע, ולגר"א זצ"ל גופא למנהג בעמוד מיוחד לא יצאו כמצותה, אבל אפשר שלדידהו סגי לכ"ע ביי"א שורות לכתחילה, דבעי שנוי בכתב בעמוד מיוחד, אבל לא בגודל האותיות ודלא כמ"ש בשיטת הגר"א זצ"ל. ועכ"פ מדברינו מבואר שיש יסוד לכל מנהג, ולנמנעים לכתוב ביי"א שורות נמי יש יסוד, שצריך גדולות דוקא וכמ"ש, ודו"ק היטב בכל מה שהעלינו כאן בעזהשי"ת.

סימן ק"ד

תפירה בס"ת ומגילה

ככ"מ דכתב דבלא תפר לא יקרא בו ע"ש) ממילא דחל בו דין תפירה כמו תפירת יריעות זו לזו, והך תפירה נכללת בדין תפירת יריעות זו לזו, ומשום הכי צריכה להיות הך תפירה בגידין דוקא ולא בגרדין, וכן נראה לכאורה לדייק מהא דכתב כאן הרמב"ם בלשונו אין תופרין אותן אלא בגידין שתופרין היריעות וכו' וכמ"ש, ועיין בגמ"י שכתב ז"ל בד"ה בגידין הא דשרינן לתפור לא שרינן בחוטי פשתן וכיוצא בהן אלא בגידין כשאר תפירות שמחברין היריעות שהלכה למשה מסיני הוא ע"ש וזה לכאורה להדיא כמ"ש.

והנה עיין ברא"ש שם שכתב, ושלאתי את הר"מ מרוטנבורק הא דאמרינן בשלש לא יתפור אם יכול לתקן בדבק וכו' והשיב אין אומרים לדבק טוב הוא וכו' ועוד מדסמך עלה ה"מ בגידין אבל בגרדין לא ולא משכח תלמודא תקנתא אחרינא אלמא שאין לשנות אלא כמו שאמרו חכמים ע"ש, ולכאורה צב"ק דהרי שאלת הרא"ש הוה בקרע בתוך שלש דאמרינן ע"ז לא יתפור, וא"ז שאל אם יכול לתקן זה על ידי דבק, ומהו דהביא צ"י מהך דה"מ בגידין וכו' דאיירי בקרע בתוך שתיים דאמרינן דיתפור, ונאמר דין בתפירה זו שלא תהא על ידי גרדין ומאי שייטה זה לדברי הרא"ש דמיירי בקרע בתוך שלש אם מהני תיקון על ידי דבק, אולם לפמ"ש הדבר מבואר היטב, דהרי בהך דה"מ בגידין וכו'

במגילה בעינן תפירה כס"ת, ואביא כאן בגדר תפירה בספר תורה מגיסי הגאון המופלג רב משולם דוד סולוויצקי שליט"א (ר"מ דישיבת בריסק בעיה"ק) וז"ל:

ברמב"ם פ"ט דהלכות ס"ת הלכה ט"ו וז"ל: "ס"ת שנקרעה בו יריעה בתוך שתי שיטות יתפור וכו' וכל הקרעים אין תופרין אותן אלא בגידין שתופרין בהן היריעות זו לזו" עכ"ל, ומקור הדברים במנחות (דף ל"א) קרע הבא בשני שיטין יתפור וכו' והני מילי בגידין אבל בגרדין לא ע"ש, והנה מדכתב הרמב"ם וכל הקרעים אין תופרין וכו' אלא בגידין שתופרין בהן היריעות זו לזו, לכאורה י"ל לדייק מלשון זה של הרמב"ם דהא דצריכים בתפירת הקרע דוקא גידין ולא גרדין, אין זה רק משום דמיגניא מלתא בגרדין, אלא דיסוד הדין בזה הוא דהתפירה צריכה להיות כמו שתופרין היריעות זו לזו, וע"ש ברמב"ם בהלכה י"ג, שם שכתב וז"ל "וכשתופרין היריעות אין תופרין אותן אלא בגידין וכו' ודבר זה הלמ"מ לפיכך אם תפרן שלא בגידין וכו' פסול וכו' ע"ש, הרי דבתפירת היריעות זה לזה נאמרה הלמ"מ שתפירתן צריכה להיות על ידי גידים דוקא, וא"כ מדהוסיף הרמב"ם גם כאן בתפירת קרעים, וכתב דאין תופרין אותן אלא בגידין שתופרין בהן היריעות וכו', לכאורה משמע מזה דס"ל להרמב"ם דכיון דעל ידי קרע חל דין של תפירה (וע"ש

להדיא דהדין תפירה בקרע הוא מדין תפירת יריעות וכמו שהבאנו למעלה, ומ"מ מהני גם בזה תיקון של דבק).

והנה בש"ע א"ח סימן ל"ג (סעיף ה) אם נפסקה הרצועה יש מתירין לתפור וכו' ובמ"א שם הביא פלוגתא אם גם בחוטין שרי לתפור, או דבעינן דוקא בגידין, וע"ש בביאור הגר"א דכתב וז"ל וכמ"ש ת"ה דדוקא בגידין וכמ"ש לא: והוא הדין כאן דהא הלמ"מ שיהיו נתפרות בגידין ועיין מ"א ע"ש, ולכאורה הרי ההלמ"מ נאמרה בתפירת הבתים, ומאי שייך זה לתפירת רצועה שנפסקה, וכן מהו שהביא ע"ז מהא דמנחות דף ל"א דאייירי מתפירת קרע של ס"ת, ולפמ"ש בביאור דברי הגמרא שם דכיון דעל ידי קרע חל דין של תפירה, ממילא דחל בזה דין תפירה כמו תפירת היריעות זו לזו, אולי יש לומר דזהו כוונת הגר"א במה שהביא מזה להך דרצועה שנפסקה, דהיינו דכמו דשם בס"ת אף דהלמ"מ דתפירה בגידין נאמרה בתפירת יריעות זו לזו, מ"מ כיון דעל ידי קרע חל דין של תפירה, ממילא דגם בזה כבר בעינן גידין, הוא הדין ברצועה שנפסקה כיון דגם בבתיים נאמר הלמ"מ דתפירות בגידין, ע"כ שייך זה כבר לכל היכי שצריכים תפירה דניבעי גידין, וע"כ גם ברצועה שנפסקה בנא לתפירה צריכה ג"כ שיהיה על ידי גידין דוקא, אולם הרי הבתים והרצועות הרי הווין לכאורה שני דברים נפרדים, ומאי שייך הך דצריכים גידין בתפירת הבתים שניבעי כן גם בתפירת הרצועות, ועיין באו"ז הלכות תפילין סימן תק"ע שכתב דגם בתפירת הפרשיות של תפילין זה לזה בעינן שיהיו על ידי גידין ע"ש, ועיין בפירש"י מגילה דף ח ד"ה לתפורן בגידין וכו' והלמ"מ הוא בתפילין ומוזוות שיהיו תפורין בגידין וכו' ע"ש, הרי דפירש"י דגם בתפירת מוזוה נאמר דין של גידין, עכ"ל גיסי הגאון הנ"ל.

הרי נתבאר דנאמר בזה דעל ידי קרע חל על ידי זה דין תפירה כמו תפירת היריעות זו לזו, ונכלל בזה בדין תפירת יריעות, ואם כן לכאורה בהלמ"מ של תפירת יריעות זו לזו לא נאמר רק כשעושין תפירה צריכה להיות על ידי גידין, אלא דנאמר בזה דהתיבד צריך להיות על ידי תפירת גידין דוקא ולא על ידי דבק, וזהו שהביא המהר"ם מרוטנבורק להוכיח מהך דה"מ בגידין וכו' דלא מהני התיקון של דבק וכמ"ש.

(אולם) עיין ברא"ש דמסיק דמהני התיקון של דבק, ועיין בשו"ת הריב"ש סימן ל"א דכתב דהוה אפשר לומר דהוא הדין בדבק ומ"ש בגמרא וה"מ בגידין וכו' זהו כשבא לתקן בתפירה משום דכל תפירת ס"ת צריך שתהיה בגידין וכו' אבל בדבק וכו' אפשר שיהיה כשר ע"ש, הרי דהריב"ש כתב ג"כ דהדין תפירה בקרע בגידין, זהו מהדין דתפירת ס"ת צריכה להיות בגידין, ומ"מ כתב דאפשר דכשר גם בדבק, וע"ש בדבריו אח"כ דכתב ומפרש כי מה שאמר דובקין בדבק מיירי בקרע, ותופרין בגידין מיירי לתפור היריעות זו בזו או בקרע אם בא לתפור וכו' ע"ש, ומשמע מדבריו לכאורה דביריעות צריכין דוקא תפירה ולא מהני דבק (ועיין במהרי"ק סימן קכ"ב דמתבאר ג"כ לכאורה דיריעות זו לזה א"א על ידי דבק ע"ש) ומ"מ בקרע זה מתחלק, אף דגם בקרע הדין תפירה בגידין הוא מדין תפירה של ס"ת, מ"מ אפשר דמהני בזה גם דבק, וע"ז הוא דאתי דברי המס' סופרים והירושלמי דדובקין בדבק וכו' דבקרע יש עוד תיקון על ידי דבק, וחלוק בזה מחיבור יריעות דזה צריך להיות דוקא על ידי תפירה ועיין ברי"ף הלכות ספר תורה דהביא ג"כ להך ירושלמי ודובקין בדבק וכו' ובנמוקי יוסף שם כתב אם נקרע הגויל ע"ש, הרי דאף דהנמוקי יוסף כתב

סימן ק"ה

שמיעת המגילה ברדיו ורמקול

רבי צבי פסח פראנק ו"ל, וגם הוא מחלק כהנ"ל שבשופר אין יוצאין אבל במגילה יוצאין רק מסיים בצ"ע, והיות שלע"ד יש בזה חשש מכשול גדול וכמו שיבואר, ומי שמבין פעולת מגביר קול או טלפון לא יעלה על דעתו ח"ו שיוצאין בזה נבאר הדבר באר היטב, ונראה שגם המתירין מודו שכה"ג לא יצא.

ונקדים שהגדר הוא בשעה שאדם מדבר, מוזעזע בקולו האויר סביב, וגלי קול אלו מגיעים לשומע כפי

בענין לשמוע קריאת המגילה על ידי מגביר קול (רמקול) או טלפון, מצאתי דברים תמוהין בספר "מנחת אלעזר" מכ"ק האדמו"ר הגאון המפורסם ממונקאטש ה"ה הרב חיים אלעזר שפירא זצ"ל (ח"ב ס"ס ע"ב) שלא מצא שום פסול לצאת בשמיעת מגילה על ידי טלפון, שבשופר דוקא כיון שנתעבה הקול ואינו אלא כקול הברה אין יוצאין והוא הדין בטלפון, אבל במגילה מועיל גמי בקול הברה והוא הדין דמועיל גמי בטלפון, ולא מצא בזה שום פסול ע"ש. ובזמן האחרון נדפס ספר "מקראי קודש" עם פסקי הגאון